

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Securitate 10(1) (2020)

ISSN 2657-8549

DOI 10.24917/26578549.10.1.10

Artur Jach-Chrzyszcz

ORCID ID 0000-0003-3248-4727

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Wpływ węgiersko-tureckiej współpracy gospodarczej na bezpieczeństwo energetyczne Węgier po 2010 roku

Wprowadzenie

Skala zwycięstwa w wyborach do węgierskiego Zgromadzenia Narodowego w 2010 roku koalicji Fidesz-KDNP, która – zdobywszy 67,88% głosów¹ – uzyskała większość konstytucyjną, znacznie ułatwiła nowo powołanemu rządowi osiągnięcie wcześniej przyjętych celów politycznych. Z uwagi na międzynarodowy kryzys ekonomiczny i jego skutki, które w najbardziej negatywny sposób dotknęły państwo węgierskie w 2009 roku, drugi rząd Viktora Orbána swoje prace rozpoczął od podjęcia działań mających na celu ożywienie węgierskiej gospodarki. Ze względu na wysokie wskaźniki gospodarcze państw azjatyckich władze w Budapeszcie postanowiły zintensyfikować starania związane z poszukiwaniem partnerów handlowych i zwiększyć wymianę właśnie z tamtym regionem świata². Niniejsza praca ma na celu analizę, która na przykładzie wymiany handlowej z Turcją wskaże rezultat wprowadzonej po 2010 roku węgierskiej strategii Otwarcia na Wschód (węg. *Keleti Nyitás*)³, jak również umożliwi odpowiedź na pytanie o potencjalny wpływ owej współpracy na bezpieczeństwo energetyczne Węgier.

¹ Valasztas.hu, 2010. évi Országgyűlési Képviselő Választás 2. fordulója – 2010. április 25., <https://static.valasztas.hu/dyn/pv10/outroot/vdin2/hu/150.htm>, [dostęp: 25.02.2020].

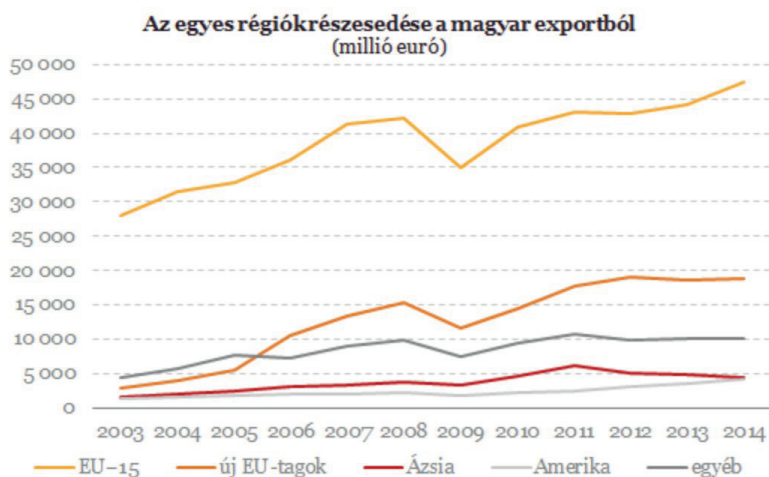
² A. Éltető, K. Völgyi, „Keleti nyitás” a számok tükrében – külkereskedelem Ázsiával, real.mtak.hu/8069/1/Éltető-VölgyiKülg_7-8_2013.pdf, [dostęp: 25.02.2020].

³ A. Rács, *A Limited Priority: Hungarian Policy in the Eastern Neighbourhood*, Institute of International Relations, Prague 2012, s. 162–163.

Współpraca gospodarcza Węgier i Turcji

Wspomniane już zjawisko globalnego kryzysu ekonomicznego, a także zaniedbania wynikłe z nieterminowej regulacji zobowiązań finansowych, do których w dużej mierze przyczyniła się poprzedzająca rządy Fidesz–KDNP koalicja wyborcza sprawująca władzę na Węgrzech od pierwszej dekady XXI wieku, spowodowały że nowo powołane władze zmuszone były rozpocząć poszukiwania mające na celu poprawę stanu węgierskiej gospodarki. W prace te szczególnie zaangażował się ówczesny doradca premiera Viktora Orbána, a od 2014 roku pełniący funkcję ministra spraw zagranicznych i handlu, Péter Sijjártó. Czteroletnia kadencja drugiego rządu Orbána upłynęła pod znakiem podsumowań sukcesów i porażek. Mimo licznych wysiłków węgierskiego rządu na rzecz pogłębiania gospodarczych i politycznych relacji z państwami azjatyckimi, które uzupełniały oficjalne wizyty dyplomatyczne w takich krajach jak Azerbejdżan, Arabia Saudyjska, Indie, Filipiny, Jordania, Kazachstan, Malezja, Uzbekistan, Turcja czy, wielokrotnie, Rosja i Chiny, węgierska prasa w 2015 roku na podstawie danych handlowych z okresu 2010–2014 strategię Otwarcia na Wschód oceniała jako niewielki sukces, a niekiedy nawet jako porażkę⁴. Głównym powodem takich opinii był tylko nieznaczny wzrost salda eksportu i importu z państwami Azji w porównaniu do wciąż powiększającego się udziału wymiany handlowej z Unią Europejską – w szczególności z państwami tzw. Starej Unii, co można zaobserwować na wykresie 1.

Wykres 1. Udział poszczególnych regionów w węgierskim eksporcie (w miliardach euro)

Źródło: Portfolio.hu, *Ezért lett bukás a keleti nyitás*, <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20150323/ezert-lett-bukas-a-keleti-nyitas-211635>, [dostęp: 25.02.2020].

⁴ Magyar Nemzet, *Nem sikerült a keleti nyitás*, <https://magyarnemzet.hu/archivum/gazdasag-archivum/nem-sikerult-a-keleti-nyitas-4030740/>, [dostęp: 25.02.2020]; M. István, *Ezért lett bukás a keleti nyitás*, <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20150323/ezert-lett-bukas-a-keleti-nyitas-211635>, [dostęp: 25.02.2020].

Spośród państw tzw. Starej Unii (EU-15, oznaczonych na wykresie 1 kolorem żółtym) największy wpływ na wzrost węgierskiego eksportu miały Niemcy, które do dziś są dla Węgier najważniejszym partnerem handlowym⁵. Warto też zauważyć, że w 2009 roku doszło do wyraźnego wzrostu współpracy gospodarczej z nowo przyjętymi państwami UE. Z kolei wymiana handlowa Węgier z Azją (kolor czerwony na wykresie 1) przyniosła skutki odwrotne od zamierzonych, gdyż w latach 2011–2014 udział azjatyckiego regionu w węgierskim eksporcie zaczął maleć. Wyjątkiem jest Turcja – węgierski eksport do tego państwa w latach 2010–2018 prawie się podwoił: wzrósł z 322,6 do 537,9 miliarda forintów przy potrojonym imporcie z 87,6 do 297,7 miliarda forintów, dzięki czemu kraj ten stał się piątym najważniejszym partnerem handlowym Węgier⁶. Skalę zjawiska można zaobserwować na wykresie 2.

Wykres 2. Wymiana handlowa z Turcją w latach 2001–2018 (w miliardach forintów)

Źródło: P. Urfi, *Nem nagyon van rá magyarázat, hogy Magyarországnak miért éri meg az Orbán-Erdogan barátság*, <https://444.hu/2019/10/22/nem-nagyon-van-ra-magyarázat-hogy-magyarországnak-miert-eri-meg-az-orban-erdogan-baratsag>, [dostęp: 25.02.2020].

⁵ Global Business and Investment Info Databank, *Hungary: Doing Business, Investing in Hungary Guide. Vol. 1. Strategic, Practical Information, Regulations*, International Business Publications, Denison 2019, s. 32.

⁶ Z. Zubor, *Kudarc a keleti nyitás. Kivéve a török*, <https://www.origo.hu/gazdasag/20150224-kudarc-a-keleti-nyitas-kiveve-torokszag-fele.html>, [dostęp: 25.02.2020].

Warto zwrócić uwagę na proporcje wymiany handlowej między oboma krajami: eksport węgierskich dóbr do Turcji (kolor zielony) występuje na znacznie wyższym poziomie aniżeli turecki import na Węgry (kolor czerwony). Zgodnie z pierwotnymi założeniami węgierskiego rządu strategia Otwarcia na Wschód miała przede wszystkim przyczynić się do poprawy wyników ekonomicznej wymiany handlowej Węgier, zatem przykład sukcesu współpracy z Turcją stał się doskonałym argumentem. Chęć utrzymania dodatnich wskaźników wymiany gospodarczej z Turcją przyczyniła się do intensyfikacji współpracy również w innych sektorach, czy też dziedzinach ważnych dla Węgier pod względem politycznym. Do nich z całą pewnością należy zakwalifikować politykę energetyczną.

Polityka energetyczna

Kryzys polityczny na Ukrainie, który zapoczątkowały odbywające się w Kijowie z końcem 2013 roku manifestacje, wywołał realne zagrożenie stabilności kontynuacji dostaw rosyjskiego gazu ziemnego na Węgry. Wskutek niepodpisania do końca 2019 roku porozumienia w sprawie transportu tego surowca między Rosją a Ukrainą władze w Budapeszcie zmuszone zostały rozpocząć poszukiwania alternatywnych źródeł dostawy surowców, które do tej pory drogą tranzytową przez Ukrainę transportowano na Węgry za pośrednictwem południowej nitki rurociągu Przyjaźń⁷. Alternatywą nie tylko dla Rosji, ale również dla Węgier będzie gazociąg noszący nazwę TurkStream („Turecki Potok”), który został oddany do użytku 8 stycznia 2020 roku. Inwestycja ta będzie się składała z dwóch nitek: pierwsza obsłuży Turcję, druga – Bułgarię, Serbię i Węgry⁸. Kiedy końcem 2019 roku prezydent Turcji Recep Tayyip Erdoğan odwiedził Węgry, premier Orbán, dostrzegłszy potencjał, w trakcie wypowiedzi wielokrotnie podkreślał konieczność kontynuacji współpracy z Turcją celem utrzymania suwerenności energetycznej⁹. Co więcej, można stwierdzić, że zależność ta z biegiem lat przestanie występować tylko w kontekście gazu ziemnego, ale zostanie poszerzona także o inne surowce. Kolejna płaszczyzna współpracy mająca bezpośrednie przełożenie na bezpieczeństwo energetyczne Węgier będzie związana z ropą naftową. Mogą o tym świadczyć działania węgierskiego koncernu energetycznego MOL, który niedawno nabył udziały w azerskim polu naftowym łączącym Sangachal z tureckim Ceyhan¹⁰. O wpływach Turcji w tym przedsięwzięciu

⁷ C. Fedinec, M. Vehes, *Kárpátalja 1919-2009*, Argumentum, Budapest 2010, s. 266–267.

⁸ EURACTIV, *Turkey, Russia launch Turkish Stream pipeline carrying gas to Europe*, <https://www.euractiv.com/section/energy/news/turkey-russia-launch-turkish-stream-pipeline-carrying-gas-to-europe/>, [dostęp: 25.02.2020].

⁹ Magyarország Kormánya, *Törökország nélkül nem lehet megállítani az Európa felé irányuló migrációt*, <https://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/hirek/torokorszag-nelkul-nem-lehet-megallitani-az-europa-fele-iranyulo-migraciot/>, [dostęp: 25.02.2020].

¹⁰ MolGroup, *MOL Group agrees to purchase a 9.57% stake in Azerbaijan's ACG field and 8.9% in the BTC pipeline*, <https://molgroup.info/en/media-centre/press-releases/mol-group-agrees-to-purchase-a-957-stake-in-azerbajjans-acg-field-and-89-in-the-btc-pipeline>, [dostęp: 25.02.2020].

może świadczyć chociażby to, że umowa została zawarta między grupą MOL a koncernami Chevron Global Ventures i Chevron BTC Pipeline, co ze względów prawnych musiało zostać zatwierdzone przez turecki urząd¹¹.

Powyższe rozważania dotyczące bezpieczeństwa energetycznego niezbędne w utrzymaniu i kontynuacji dystrybucji gazu ziemnego czy też ropy naftowej na Węgry dotyczą bezpośrednio interesu kraju – mieszkańców i przedsiębiorców operujących na jego terytorium, którzy w największym stopniu będą końcowymi konsumentami tych surowców. Odpowiedzialność, jaka spoczywa na węgierskich władzach w zakresie bezpieczeństwa energetycznego państwa w najbliższych latach, z całą pewnością będzie się opierać na zapewnieniu odpowiednich ilości gazu ziemnego i ropy naftowej, a także na oferowaniu obywatelom konkurencyjnych stawek. Jest to jeden z głównych powodów, dla których węgierskie władze w najbliższym czasie będą dążyły do dalszej współpracy i utrzymania poprawnych relacji dyplomatycznych z Turcją.

Z drugiej strony sojusznicza rola Węgier jest niezwykle korzystna dla Turcji. Może się do tego przyczyniać ich wsparcie jako państwa członkowskiego Unii Europejskiej na arenie międzynarodowej w obliczu powszechnej krytyki Erdoğan'a ze strony zachodnich przywódców za ekspansywną politykę. Co więcej, prezydent Turcji w ostatnim czasie coraz częściej grozi władzom unijnym zaprzestaniem niesienia pomocy uchodźcom przebywającym na terytorium Turcji i tym samym ich możliwą ekspansją na terytoria państw członkowskich. Stanowisko władz w Budapeszcie jest niezmiennie od 2015 roku, a więc od początku kryzysu migracyjnego, kiedy to Zgromadzenie Narodowe zdecydowało o nieprzyjmowaniu uchodźców na terytorium Węgier¹². Taki stan rzeczy umożliwi Orbánowi odniesienie potencjalnie potrójnej korzyści. Po pierwsze, odgrywa on rolę pośrednika mogącego uczestniczyć w mediacjach między Turcją a Unią Europejską. Po drugie, za sprawą wieloletniej wymiany handlowej może czerpać korzyści nie tylko z obrotu finansowego, ale również z dóbr związanych z polityką bezpieczeństwa – co w dalszej perspektywie może się przyczynić do zwiększenia roli Węgier w regionie. Szczególnie ważną wydaje się deklaracja współpracy militarnej obu państw na łonie NATO, zgodnie z którą Turcja nie tylko mogłaby udzielić Węgom wsparcia poprzez szkolenia w walce z terroryzmem, ale także miałyby się przyczynić do rozwoju węgierskiego przemysłu zbrojeniowego. Wreszcie po trzecie, dzięki przyjaznym relacjom Orbána z przywódcami Turcji i Rosji wzrasta jego znaczenie jako przywódcy w regionie.

Konieczność funkcjonowania Grupy Wyszehradzkiej, do której Węgry należą od początku jej powstania, jest jednym z głównych argumentów przytaczanych przez koalicję Fidesz–KDNP nie tylko w ramach kampanii wyborczych, ale również w trakcie realizowanego programu politycznego. Znaczenie Węgier w regionie wzrasta o tyle, o ile stanowisko wypracowane przez Budapeszt poparte zostaje

¹¹ V. Gupta, *I-Bytes Energy Industry*, IT Shades, New Jersey 2019, s. 30.

¹² G. Capaldo, *The Global Community Yearbook of International Law and Jurisprudence 2017*, Oxford University Press, Oxford 2018, s. 61–62.

przez trzy pozostałe państwa należące do Grupy Wyszehradzkiej. Orbán w ostatnich latach stara się podnosić wartość i znaczenie tego zrzeszenia na arenie międzynarodowej chociażby przez stwierdzenia, że epoka niemiecko-francuskiej osi w Europie już minęła, a nową geometrię Europy, obok Francji i Niemiec, tworzą kraje Grupy Wyszehradzkiej¹³. Co więcej, węgierski premier jest pierwszym spośród liderów należących do niej państw, który wzywając do budowy globalnego sojuszu antyimigracyjnego, przedstawił wizję „nowej Europy Środkowej”. Podczas uroczystości upamiętniającej wybuch rewolucji przeciw dyktaturze Nicolae Ceaușescu w Rumunii w 1989 roku Viktor Orbán wyraził gotowość do tego, by wraz z sąsiadami (również z Rumunią) zbudować taki region, który uniezależni się od świadczenia usług krajom Europy Zachodniej i tym samym odniesie znaczące sukcesy¹⁴. Słowa te przedstawiają rzecz jasną ideę, do której realizacji Orbán będzie dążył. W im większym stopniu zacieśni współpracę w regionie, tym znaczniejsze poparcie otrzyma w razie ewentualnego sprzeciwu pozostałych państw członkowskich UE.

Podsumowanie

Światowy kryzys finansowy pod koniec pierwszej dekady XX wieku miał negatywny wpływ na węgierską gospodarkę. Na podstawie powyższej analizy należałoby stwierdzić, że sprawujący po 2010 roku władzę na Węgrzech rząd podjął próby zneutralizowania skutków kryzysu. Z perspektywy czasu można ocenić, że w ramach realizowanej strategii Otwarcia na Wschód Węgry największe korzyści z wymiany handlowej osiągnęły dzięki współpracy z Turcją. Ta objęła kolejne sektory, takie jak energetyka czy militaria. W ciągu ostatnich lat można było również zaobserwować większą współpracę dyplomatyczną obu państw na arenie międzynarodowej. W tym miejscu należałoby zadać pytanie, czy ta współpraca będzie kontynuowana. Wydaje się, że mimo starań podejmowanych przez węgierskiego premiera mających na celu zostanie liderem w regionie, gdzie zarówno Turcja, jak i Rosja chciałyby zwiększyć swe wpływy, nic na razie nie zapowiada jej zaprzestania. Stan ten się utrzyma, dopóki oba kraje będą czerpać z tego tytułu korzyści. Dowolny kryzys może jednak trwale zakończyć współpracę, chociażby ze względu na niskie poparcie społeczne: zgodnie z wynikami sondaży węgierskiej opinii społecznej zdecydowana większość osób wypowiada się negatywnie na temat bliskiej współpracy Budapesztu z Ankarą¹⁵. Ewentualna decyzja o zaprzestaniu dalszej współpracy z Turcją byłaby znakiem, że czas na intensywniejszy rozwój gospodarczy Węgier

¹³ Wpollytyce.pl, *Orban w „Bildzie”: Epoka niemiecko-francuskiej osi już minęła. Francja, Niemcy i kraje V4 – tak wygląda obecnie geometria Europy*, <https://wpollytyce.pl/polityka/448017-orban-w-bildzie-koniec-epoki-niemiecko-francuskiej/>, [dostęp: 25.02.2020].

¹⁴ Hirado.hu, *Orbán Viktor: Készen állunk egy új Közép-Európa felépítésére*, <https://hirado.hu/kulfold/kulpolitika/cikk/2019/12/14/galaesten-emlekeznek-a-temesvari-forradalom-30-evfordulojara/>, [dostęp: 25.02.2020].

¹⁵ M. Ursyński, *Węgier, Turek, dwa bratanki?*, <https://kresy.pl/publicystyka/wegier-turek-dwa-bratanki/>, [dostęp: 25.02.2020].

w strukturach Unii Europejskiej. Przemawiają za tym nie tylko znacznie wyższe wskaźniki wymiany handlowej i bezpośrednie korzyści dla gospodarki Węgier, ale również opinie Węgrów. Oto bowiem zgodnie z badaniami przeprowadzonymi przez węgierski instytut badawczy Median w styczniu 2019 roku członkostwo Węgier w UE popiera lub bardzo popiera ponad 70% obywateli – jest to najwyższe poparcie od 2004 roku¹⁶. Zasadnicze pytanie dotyczy więc tego, jak bardzo w wypadku ewentualnej konieczności podjęcia takiej decyzji węgierska gospodarka będzie uzależniona od państwa, którego retoryka nie zawsze jest zgodna z założeniami wielu państw członkowskich.

Bibliografia

Opracowania

Capaldo G., *The Global Community Yearbook of International Law and Jurisprudence 2017*, Oxford University Press, Oxford 2018.

Fedinec C., Vehes M., *Kárpátalja 1919–2009*, Argumentum, Budapest 2010.

Global Business and Investment Info Databank, *Hungary: Doing Business, Investing in Hungary Guide. Vol. 1. Strategic, Practical Information, Regulations*, International Business Publications, Denison 2019.

Gupta V., *I-Bytes Energy Industry*, IT Shades, New Jersey 2019.

Rács A., *A Limited Priority: Hungarian Policy in the Eastern Neighbourhood*, Institute of International Relations, Prague 2012.

Źródła internetowe

Demokrata.hu, *Törökország továbbra is EU-tag szeretne lenni*, <https://demokrata.hu/vilag/torokorszag-tovabbra-is-eu-tag-szeretne-lenni-133801/>, [dostęp: 25.02.2020].

Éltető A., Völgyi K., *„Keleti nyitás” a számok tükrében – külkereskedelem Ázsiával*, real.mtak.hu/8069/1/Éltető-VölgyiKülg_7-8_2013.pdf, [dostęp: 25.02.2020].

EURACTIV, *Turkey, Russia launch Turkish Stream pipeline carrying gas to Europe*, <https://www.euractiv.com/section/energy/news/turkey-russia-launch-turkish-stream-pipeline-carrying-gas-to-europe>, [dostęp: 25.02.2020].

GazetaPrawna.pl, *Węgry próbują powstrzymać imigrantów: Budują kolejny płot, są też gotowe postawić na granicach czolgi*, <https://www.gazetaprawna.pl/artykuly/896077,wegry-probuja-powstrzymac-imigrantow-buduja-kolejny-plot-sa-tez-gotowe-postawic-na-granicach-czolgi.html>, [dostęp: 25.02.2020].

Herczeg M., *Fidesz: Arról szól az önkormányzati választás, hogy az ellenzék bevándorlóországga teszi-e Magyarországot*, <https://444.hu/2019/10/09/fidesz-arrol-szol-az-onkormanyzati-valasztas-hogy-az-ellenzek-bevanderloorszaggga-teszi-e-magyarorszagot>, [dostęp: 25.02.2020].

Hirado.hu, *Orbán Viktor: Készen állunk egy új Közép-Európa felépítésére*, <https://hirado.hu/kulfold/kulpolitika/cikk/2019/12/14/galaesten-emlekeznek-a-temesvari-forradalom-30-evfordulojara>, [dostęp: 25.02.2020].

¹⁶ G. Medvegy, *Medián: rekord magas a magyar EU-tagság támogatottsága*, <https://24.hu/kozelet/2019/03/01/median-rekordmagas-a-magyar-eu-tagsag-tamogatottsaga/>, [dostęp: 25.02.2020].

- István M., *Ezért lett bukás a keleti nyitás*, <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20150323/ezert-lett-bukas-a-keleti-nyitas-211635>, [dostęp: 25.02.2020].
- Kociszewski J., *Wiktor Orban będzie bronił chrześcijańskiej Europy. Polska ma iść za jego przykładem*, <https://wiadomosci.wp.pl/wiktor-orban-bedzie-bronil-chrzescijanskiej-europy-polska-ma-isc-za-jego-przykladem-6222023561938561a>, [dostęp: 25.02.2020].
- Lesiewicz E., *Strefa Schengen w dobie kryzysu imigracyjnego*, <http://przeglad.amu.edu.pl/wp-content/uploads/2017/03/pp-2016-4-14.pdf/>, [dostęp: 25.02.2020].
- MagyarHírlap.hu, *Orbán: A magyar érdek az, hogy a törökök Szíria felé nyissák ki a kapukat a migránsok előtt*, <https://www.magyarhirlap.hu/belfold/20191025-orban-a-magyar-erdek-az-hogy-a-torokok-sziria-fele-nyissak-ki-a-kapukat-a-migransok-elott>, [dostęp: 25.02.2020].
- MagyarNemzet.hu, *Nem sikerült a keleti nyitás*, <https://magyarnemzet.hu/archivum/gazdasag-archivum/nem-sikerult-a-keleti-nyitas-4030740/>, [dostęp: 25.02.2020].
- Magyarország Kormánya, *Törökország nélkül nem lehet megállítani az Európa fel irányuló migrációt*, <https://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/hirek/torokorszag-nelkul-nem-lehet-megallitani-az-europa-fele-iranyulo-migraciot>, [dostęp: 25.02.2020].
- Medvegy G., *Medián: rekordmagas a magyar EU-tagság támogatottsága*, <https://24.hu/kozelet/2019/03/01/median-rekordmagas-a-magyar-eu-tagsag-tamogatottsaga>, [dostęp: 25.02.2020].
- Miniszterelnök.hu, *Nem fogjuk hagyni, hogy Soros nevéssen a végén*, www.miniszterelnok.hu/nem-fogjuk-hagyni-hogy-soros-nevessen-a-vegen, [dostęp: 25.02.2020].
- Miniszterelnöki Kabinetiroda, *A baloldal be akarja hozni a migránsokat*, <https://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/hirek/magyarorszagon-keresztenydemokrata-allamot-epitettek-fel>, [dostęp: 25.02.2020].
- MolGroup, *MOL Group agrees to purchase a 9.57% stake in Azerbaijan's ACG field and 8.9% in the BTC pipeline*, <https://molgroup.info/en/media-centre/press-releases/mol-group-agrees-to-purchase-a-957-stake-in-azerbaijans-acg-field-and-89-in-the-btc-pipeline>, [dostęp: 25.02.2020].
- Origo.hu, *Orbán Viktor: Támogatni kell a törököket a migránsok megállításában*, <https://www.origo.hu/itthon/20191016-orban-viktor-balatonalmadi-frakcioules-hir-tv.html>, [dostęp: 25.02.2020].
- Portfolio.hu, *Magyarország támogatja a török EU-csatlakozás gyorsítását*, <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20151020/magyarorszag-tamogatja-a-torok-eu-csatlakozas-gyorsitasat-221257>, [dostęp: 25.02.2020].
- Ursyński M., *Węgier, Turek, dwa bratanki?*, <https://kresy.pl/publicystyka/wegier-turek-dwa-bratanki>, [dostęp: 25.02.2020].
- Valasztas.hu, *2010. évi Országgyűlési Képviselő Választás 2. fordulója – 2010. április 25.*, <https://static.valasztas.hu/dyn/pv10/outroot/vdin2/hu/150.htm>, [dostęp: 25.02.2020].
- Wpolarityce.pl, *Orban w „Bildzie”: Epoka niemiecko-francuskiej osi już minęła. Francja, Niemcy i kraje V4 – tak wygląda obecnie geometria Europy*, <https://wpolarityce.pl/polityka/448017-orban-w-bildzie-koniec-epoki-niemiecko-francuskiej>, [dostęp: 25.02.2020].
- Zubor Z., *Kudarc a keleti nyitás. Kivéve a török*, <https://www.origo.hu/gazdasag/2015-0224-kudarc-a-keleti-nyitas-kiveve-torokorszag-fele.html>, [dostęp: 25.02.2020].

Impact of cooperation between Hungary and Turkey after 2010 on the energy security of Hungary

Abstract

The outcomes of the international economic crisis that struck financial and banking markets between 2007 and 2009 had a direct impact on economic and foreign policies realized by individual nations affected by the crisis. The predominant goal of this paper is to showcase the development of rapidly intensifying economic cooperation between Hungary and Turkey after 2010, as well as to highlight its impact on the energy security of Hungary.

Słowa kluczowe: Węgry, Turcja, polityka gospodarcza, polityka bezpieczeństwa, bezpieczeństwo energetyczne

Key words: Hungary, Turkey, economic policy, security policy, energy security

Artur Jach-Chrząszcz

Dr, absolwent studiów doktoranckich na Wydziale Politologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Zainteresowania badawcze autora to studia geopolityczne, polityka wewnętrzna i zagraniczna Węgier, system polityczny Węgier, bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne oraz relacje międzynarodowe. Członek Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, Magyar Politikatudományi Társaság oraz International Political Science Association. E-mail: arturjachchrzaszcz@gmail.com